

Написано от Христо Христов
Сряда, 14 Октомври 2015 16:01

Министерският съвет постави казус през президента Росен Плевнелиев, след като във вторник (13 октомври 2015 г.) му предложи да награди Негово Светейшество патриарх Неофит с орден „Стара планина“ – първа степен по случай неговата 70-годишнина и за изключителните му заслуги към България.

„От избирането му начело на Българската православна църква Негово Светейшество неведнъж се прояви като истински духовен пастир на своето паство. С много такт и постоянство той наставлява и подкрепя нуждаещите се по пътя към Бога, призовава нацията към любов, единство и състрадание в дните на обществени изпитания и природни катаклизми.

Още преди да бъде избран за патриарх, в смутните времена на разкол, като Левкийски епископ, говорител на Светия Синод и Русенски митрополит, дядо Неофит бе един от стожерите на каноничния синод на Българската православна църква и ревностен радетел на възстановяването на нейното единство”, се казва в мотивите на правителството. На 15 октомври 2015 г. се навършват 70 години от рождението на патриарха.

Агентурното минало на Неофит

Кабинетът постави казус пред президента с награждаване на агент на ДС – патриарха

Написано от Христо Христов
Сряда, 14 Октомври 2015 16:01

През 2012 г. обаче неговата принадлежност към бившата Държавна сигурност беше разкрита в качеството му на Русенски митрополит – [един от 11 от всички 15 членове на Светия синод](#) на Българската православна църква, които се оказаха с досиета. Тогава избраната от Народното събрание Комисия по досиетата установи, че той е вербуван от [Шесто управление на ДС](#) за борба с идеологическата диверсия през 1983 г. като [агент](#) под псевдонима „СИМЕОНОВ”.

По това време той е архимандрит в Софийската митрополия, а в досието му е посочено, че „демонстрира безпределна вяност и любов към Съветския съюз, съветския народ, към работата и линията, която провежда Руската православна църква. Архимандрит Неофит е интелигентен, с много добра обща и богословска подготовка. Очертава се като перспективен духовник”.

Свален е от оперативен отчет в ДС чак през март 1990 г., когато отказва да се явява на срещите с водещия си офицер ([виж досието на патриарх Неофит – ТУК](#)).

След разгласяване на агентурното му минало Неофит беше един от малцината митрополити, които излезе с официална позиция, в която посочи:

„Не се чувствам виновен към никого или че съм предавал някого, а просто съм изпълнил нещо, което в онова време е било изискване, когато е трябвало да се пътува извън страната. Това е било желание на Държавна сигурност и затова съм спокоен и чист пред съвестта си, че не служа в църквата като предател.”

За пътуванията си в чужбина той омаче призна, е имал срещи с ДС, в които са се „разменяли мисли по съвременното международно положение, каква е обстановката, в която ще се провеждат конференциите, за които се организират пътуванията”. След завръщането му от чужбина към него е имало интерес от ДС към това, което е станало, как е протекло и какви срещи е осъществил.

„Това с нищо не уврежда нито авторитета, нито живота и официалното отношение на

Написано от Христо Христов
Сряда, 14 Октомври 2015 16:01

тези лица, с които е имало контакти, разговори, срещи и за които се е водел някакъв отчет. Така се е получило и т.нар. досие. Това не е кандидатстване за работа в тази посока, а чисто и просто следване на реда, по който тогава е ставало всяко пътуване в чужбина и то официално – от името на църквата, която определя кой да пътува”, обясни тогава митрополитът.

„Трудно понасям това положение, в което съм поставен, защото никога не съм имал в мисълта си желанието да zlepоставя някого и да ползвам привилегии на ДС”, заключи той.

"Тихата лустрация" в Закона за ордените и медалите

Казусът с награждаването му става още по-заплетен, тъй като в Закона за ордените и медалите на република България, по който трябва да се осъществи процедурата, съществува изискване съответното предложение за награждаване „да се придружава с документ за извършена проверка по реда на Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия” (чл. 11, ал. 6 от закона, бел. ред.).

Това [изискване беше прието през 2011 г. по предложение на депутата от Синята коалиция Лъчезар Тошев и беше подкрепено от мнозинството на ГЕРБ](#) в 41-то Народно събрание. Тогава Тошев настояваше сътрудниците на ДС изобщо да не могат да бъдат награждавани, но от ГЕРБ омекотиха варианта, като приеха на предложените за държавни отличия лица да се извършва предварителна проверка по закона за досиетата, известна още като „тиха лустрация”, за да не бъде атакуван текстът в Конституционния съд.

До тази законова промяна се стигна, след като през 2002 г. дотогавашният лидер на БСП и [секретен сътрудник „ГОЦЕ” на ДС Георги Първанов](#) започна за раздава на килограм държавни отличия на агенти на Държавна сигурност.

Върхът на публичното недоволство от Първановата политика беше изразено при награждаването на последния главен прокурор при Живков Васил Мръчков от Първанов през 2004 г. През 2009 г. комисията по досиетата обяви, че Мръчков е бил секретен сътрудник на Първо главно управление на ДС в периода 1973-1980 г. под псевдонима "ЮРИСТА". Проф. Мръчков оглавяваше Съвета по законодателство в 39-то Народно събрание. След бурното недоволство от ДПС и десните в парламента президентът замени ордена „Стара планина” и го удостои с по-ниския орден „Св. св. Кирил и Методий”.

Други агенти на ДС, на които президента Първанов раздаде ордени, са Ахмед Доган, Петър Манджуков, Тодор Батков, Радосвет Радев, Тошо Тошев, Христо Друмев и др.

Към момента не е ясно дали предложението на кабинета за награждаването на патриарх Неофит е придружено със задължителния от Комисията по досиетата документ. Информацията на desebg.com сочи, че предложението на награждаването пред правителството е направено министъра на културата Вежди Рашидов. В публичните си изяви той не е пестял да показва негативното си отношение към Държавна сигурност и нейните агенти, особено в лицето на лидерите на ДПС Ахмед Доган и Лютви Местан.

Борисов през 2012 г. за митрополитите с досиета: Ще гледам по друг начин на тези владици

Интересен е и забравеният факт, че след обявяването на агентите в Светия синод през 2012 г. [тогавашният \(и сегашен\) премиер Бойко Борисов публично коментира осветяването на агентурното минало на висшите духовници](#) с думите: „Аз самият по друг начин ще ги гледам тези владици [с досиета]”.

През 2010 г., преди да бъде разгласена неговата принадлежност към ДС, митрополит Неофит беше удостоен от президента Георги Първанов с орден „Св. Св. Кирил и

Написано от Христо Христов
Сряда, 14 Октомври 2015 16:01

Методий” – огърлие, за особено значимите му заслуги за развитието на Духовната академия „Св. Климент Охридски”, за приноса му за развитие на научно-просветителските връзки и взаимоотношения между източните и западните християни и по повод на неговата 65-годишнина.

В своята дейност като духовник и вече като патриарх Неофит нито веднъж обаче публично не е критикувал комунистическия режим, а още по-малко е отварял тема за разговор вътре в църквата за огромното негативно влияние на репресивната система на БКП върху духовенството, макар то да е едно от най-преследваните съсловия в обществото след 9 септември 1944 г. БПЦ под негово ръководство не е предприела нито една инициатива за почитане паметта на жертвите на тоталитарното управление на комунистическата диктатура, включително и жертвите сред православните духовници.

Нещо повече, тази година, на 16 април, когато се навършиха 70 години от бомбения атентат на военната организация на БКП в църквата „Света Неделя” през 1925 г., която се води църквата на Софийския митрополит, какъвто е патриарх Неофит, служителите ѝ попречиха на граждани да запалят свещи в храма по този повод и не отслужиха панихида в памет на жертвите на най-кървавия атентат на XX век.

Освен това Светият синод и в момента, при управлението на патриарх Неофит, бойкотира закона за досиетата като отказва да го спазва и предостави на Комисията по досиетата данните, необходими за проверка на лицата, заемащи ръководни постове в епархиите. По този начин възпрепятства законовото основание на обществото да знае кой кой е в църквата.

Ще допусне ли президентът Плевнелиев прецедент

Случаят с евентуалното награждаване на патриарх Неофит с държавното отличие може да създаде прецедент в досегашната практика на президента Росен Плевнелиев. До момента той е отклонявал награждаването на онези предложения, за които е получавал предварителна информация, че са разкрити като сътрудници на тоталитарните комунистически служби.

Написано от Христо Христов
Сряда, 14 Октомври 2015 16:01

Такъв беше случаят с бившия лагерист и политически затворник Петко Огойски, въдворяван два пъти в лагера „Белене“ и преминал през затворите във Видин, Лом, Плевен и Шумен, Стара Загора и София.

Той беше предложен през 2014 г. за награждаване с орден „За гражданска заслуга“ от президента Росен Плевнелиев по повод 25-та годишнина от началото на демократичните промени в България, но в крайна сметка не беше награден, защото при извършването на предварителната проверка Комисията по досиетата откри негово досие, неизвестно дотогава и го оповестени в качеството му на народен представител в 7-то Велико Народно събрание (1990-1991).

От архивните документи обаче става ясно, че ДС е регистрирала Огойски като агент без той да подписва декларация през 1958 г., след неговия престой в затворите и лагерите, но още на следващата година го е изключила от агентурния апарат с мотива, че той „въобще не иска да сътрудничи. Когато е бил в ТВО му е предлагано сътрудничество, но той най-категорично е отказал и сега няма да стане такъв”.

За разлика от политиката на мълчание за комунизма на патриарха Неофит земеделецът Петко Огойски ([виж документален филм за него – ТУК](#)) не само е

Кабинетът постави казус пред президента с награждаване на агент на ДС – патриарха

Написано от Христо Христов
Сряда, 14 Октомври 2015 16:01

преминал през лагерите и затворите, но и след промените издава една от най-важните мемоарни книги за комунизма в България трилогията „Записки по българските страдания“. В нея той описва местата, в които БКП изолира, изтезава и репресира своите противници от народа, както и изрежда имената на стотици български граждани, с които е бил в „Белене“ и килиите на 6-те затвора, през които е преминал.